

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчально-виховної
роботи, професор

_____ (Віталій Боярчук)
“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія України

спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»
(шифр і назва спеціальності)

ОП «Будівництво та цивільна інженерія»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(Освітня програма, рівень вищої освіти)

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни "Історія України" для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП 192 «Будівництво та цивільна інженерія» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Мова вивчення дисципліни: українська.

Розробник: Мазепа Олександр Миколайович, кандидат історичних наук, в.о. доцента кафедри гуманітарної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарної освіти

Протокол від “ 29 ” серпня 2024 року № 1

В. о. завідувач кафедри гуманітарної освіти

_____ (Ігор Баран)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) **факультету будівництва та архітектури**

Протокол від “ 30 ” серпня 2024 року № 1

Голова методичної комісії **факультету будівництва та архітектури**

_____ (Андрій Мазурак)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти:

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **19 Архітектура та будівництво**

(шифр і назва)

Спеціальність **192 «Будівництво та цивільна інженерія»**

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни:

Обов'язкова

Кількість кредитів 3

Загальна кількість годин – 90

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 46,7%

для заочної форми навчання – 11,1%

2. Програма вивчення навчальної дисципліни "Історія України" складена для підготовки ОС "Бакалавр".

1. Предметом навчальної дисципліни є: сукупність економічних, суспільних, політичних, культурних та інших процесів на теренах України. Зокрема, важливим є вивчення проблем появи людей на території сучасної України, їх розселення та спосіб життя, етногенез українського народу, його стосунки з іншими народами, матеріальний та духовний розвиток, боротьба за свою незалежність та побудова власних держави і суспільства.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти знань та уявлень про наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, допомогти їй засвоїти досвід національного державотворення, традиції української державності, показати боротьбу українського народу за її відродження та збереження. розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст і організаційні форми, висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою, показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНА В ДАВНИНУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧІ ТА РАННЬОМОДЕРНИЙ ЧАС.

Тема 1. Первісне суспільство та перші державні утворення на території України.

1. Початок формування суспільства і цивілізації на території України.
2. Скіфо-сарматська доба в історії України.
3. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
4. Східні слов'яни в VI-XI ст.

Тема 2. Київська Русь.

1. Виникнення і становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.).
2. Піднесення і розквіт Київської Русі (кінець X – середина XI ст.).
3. Політична роздробненість Київської Русі (кінець XI – середина XIII ст.). Золотоординське панування.
4. Характерні риси суспільно-політичного життя і розвитку культури Київської Русі.

Тема 3. Галицько-Волинська держава.

1. Галицьке та Волинське князівство (XI-XII ст.).
2. Утворення Галицько-Волинської держави.
3. Галицько-Волинська держава за Данила Романовича Галицького та його наступників.
4. Культура Галицько-Волинської держави.

Тема 4. Українські землі в складі Литви і Речі Посполитої.

1. Вхід українських земель до складу Великого князівства Литовського.
2. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV – XVI ст. Люблінська унія.
3. Кримське ханство.
4. Соціально-економічні та релігійні процеси в Україні. Берестейська церковна унія.
5. Культура України в XIV- XVI ст.

Тема 5. Виникнення українського козацтва.

1. Феномен козацтва: генезис, характерні риси та особливості.
2. Запорізька Січ.
3. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI – на початку XVII ст.
4. Козацтво як впливовий чинник міжнародної політики.

Тема 6. Українська національна революція середини XVII ст.

1. Причини, характер, періодизація.

2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648-серпень 1657 р.). утворення Української гетьманської держави.
3. Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства (вересень 1657-червень 1663 р.).
4. Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663-вересень 1676 р.).

Тема 7. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.

1. Українська державність наприкінці XVII – на початку XVIII ст.
2. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст.
3. Правобережна Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.
4. Соціально-економічний та культурний розвиток України наприкінці XVII – у XVIII ст.

Тема 8. Україна в першій половині XIX ст.

1. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії.
2. Суспільні рухи.
3. Національне відродження в Україні. Кирило-Мефодіївське товариство.
4. Західноукраїнські землі в складі Австрійської імперії.

РОЗДІЛ 2. УКРАЇНА В ПІЗНЬОМОДЕРНИЙ ЧАС ТА В СУЧАСНІЙ ДОБІ.

Тема 1. Україна в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

1. Модернізаційні процеси в Російській імперії та Україна.
2. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст.
3. Соціально-економічний розвиток в пореформений період.
4. Українська культура в другій половині XIX ст.

Тема 2. Україна на початку XX ст.

1. Соціально-економічний та національний розвиток.
2. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр.
3. Україна в роки третьочервневої монархії (серпень 1907-липень 1914 рр.).
4. Західноукраїнські землі в другій половині XIX – на початку XX ст.
5. Українські землі в роки Першої світової війни.

Тема 3. Українська національно-демократична революція (1917-1920).

1. Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Проголошення автономії України.
2. Українська Народна Республіка та її війна з радянською Росією.
3. Гетьманат Павла Скоропадського. Директорія УНР.
4. Західноукраїнська Народна Республіка. Радянсько-польська війна і Україна.

Тема 4. Україна в складі СРСР (1922-1939).

1. УСРР на початку 20-х рр. ХХ ст. Нова економічна політика.
2. Індустріалізація та колективізація сільського господарства. Голод 1932-1933 рр.
3. Розвиток культури в 20-30-х рр. ХХ ст. Політика коренізації.
4. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР.

Тема 5. Західноукраїнські землі в 20-30-х рр. ХХ ст.

1. Українські землі в складі Польщі.
2. Українські землі в складі Румунії.
3. Українські землі в складі Чехословаччини

Тема 6. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)

1. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Проголошення автономії Карпатської України. Пакт Молотова – Ріббентропа.
2. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР.
3. Бойові дії на території України в 1941-1942 рр.
4. Нацистський окупаційний режим в Україні та рух опору йому (радянський і націоналістичний).
5. Визволення України в 1943-1944 рр.

Тема 7. Україна в другій половині 40-80-х рр. ХХ ст.

1. Повоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – середині 50-х рр. ХХ ст.
2. Україна в умовах десталінізації (1956-1964).
3. Україна в добу застою (1965-1985).
4. Україна і процес перебудови в СРСР (квітень 1985-серпень 1991).

Тема 8. Україна на шляху побудови незалежної держави.

1. Організація державного та політичного життя.
2. Формування національної економічної системи.
3. Зовнішня політика України та її роль в системі міжнародних відносин.
4. Релігійне та етнонаціональне життя в незалежній Україні.
5. Основні тенденції розвитку сучасної української культури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього о	У тому числі					Усього о	У тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с/р		л	п	лаб	інд.	с/р
Рік підготовки: 1. Семестр: 2						Рік підготовки: 1 Семестр: 2						
РОЗДІЛ І. УКРАЇНА В ДАВНИНУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОМОДЕРНИЙ ЧАС.												
1	5		2			3	5					5
2	6	2	2			2	6	2				4
3	6		2			4	6					6
4	6	2	2			2	6					6
5	6		2			4	6		2			4
6	6	2	2			2	6					6
7	5		2			3	5					5
8	5	2	2			1	5					5
Разом	45	8	16			21	45	2	2			41
Рік підготовки: 1. Семестр: 2						Рік підготовки: 1 Семестр: 2						
РОЗДІЛ ІІ. Україна В ПІЗНЬОМОДЕРНИЙ ЧАС ТА В СУЧАСНІЙ ДОБІ.												
9	5		2			3	5					5
10	6	2	2			2	6		2			4
11	6	2	2			2	6					6
12	6	2	2			2	6					6
13	6		2			4	6					6
14	6	2	2			2	6					6
15	5		2			3	5					5
16	5		2			3	5	2	2			1
Разом	45	8	16			21	45	2	4			39
Усього годин	90	16	32			42	90	4	6			80

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Рік підготовки 1 Семестр1	
1	Первісне суспільство та перші державні утворення на території України.	2
2	Київська Русь.	2
3	Галицько-Волинська держава.	2
4	Українські землі в складі Литви і Речі Посполитої.	2
5	Виникнення українського козацтва.	2
6	Українська національна революція середини XVII ст.	2
7	Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.	2
8	Україна в першій половині XIX ст.	
9	Україна в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	2
10	Україна на початку XX ст.	2
11	Українська національно-демократична революція (1917-1920).	2
12	Україна в складі СРСР (1922-1939).	2
13	Західноукраїнські землі в 20-30-х рр. XX ст.	2
14	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945).	2
15	Україна в другій половині 40-80-х рр. XX ст.	2
16	Україна на шляху побудови незалежної держави	2

6. ТЕМИ, ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми
1	Історичні джерела та історіографія історії України
2	Назва, символіка, територія та кордони України
3	Колонізаційні процеси та освоєння територій в Україні

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

– ілюстрація (картинки, таблиці),

3. Практичні методи: досліді, вправи, навчальна праця., твори, реферати.

4. Інтерактивні методи: навчальні (рольові, ділові)ігри., «мікрофон», «мозкова атака», «снігова куля», дебати, портфоліо.

5. Методи за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),
2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка(аналіз фактів і прикладів, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо)
3. Практична перевірка(виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.)
4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

9. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті засвоєння окремих тем з дисципліни «Історія України» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти набувають знання, уміння та компетентності, що відповідають вимогам **ОП 192 «Будівництво та цивільна інженерія» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»**

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
1	2
ЗК01, ЗК03, ЗК06, ЗК09, ЗК10	<i>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</i>
ПРН 01	<i>ПРН01. Застосовувати основні теорії, методи та принципи математичних, природничих, соціальних та гуманітарних наук, сучасні моделі, методи та програмні засоби для розв'язання складних задач будівництва та цивільної інженерії.</i>

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100балів)																Сума
розділ 1								розділ 2								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
4	6	8	8	6	6	6	6	4	6	8	8	6	6	6	6	

T1, T2 ... T14 – теми

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. *Аркуша О.Г., Кондратюк К.К., Мудрий М.М., Сухий О.М.* Час народів. Історія України XIX століття : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 408 с.
2. *Бойко О.Д.* Історія України : посібник. Вид. 2-е, доп. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 656 с.
3. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
4. *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 3-тє вид., перероблене та розширене. Київ : Критика, 2006. 584 с.

Допоміжна

1. *Бодрухін В.М., Довжук І.В., Литвиненко В.Ф.* Нариси з історії Української державності (до кінця XIX століття). Луганськ : Східноукраїнський нац. ун-т, 2009. 135 с.
2. *Винокур І.С., Телегін Д.Я.* Археологія України : підручник. Вид. друге, доповнене і перероблене. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2008. 480 с.
3. *Грицак Я.* Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Київ : Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
4. *Губарев В.К.* Історія України : універсальний ілюстрований довідник. Донецьк : ТОВ «ВКФ» «БАО», 2010. 576 с.

5. *Гуржій О.І., Чухліб Т.В.* Історія козацтва. Держава-військо-битви. Київ : Арій, 2011. 464 с.
6. *Гуржій О.І., Чухліб Т.В.* 100 великих постатей і подій козацької України. Київ : Арій, 2008. 464 с.
7. *Журавльов Д.В.* Визначні битви та полководці української історії. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. 416 с.
8. *Касьянов Г.* Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. Київ : Наш час, 2008. 432 с.
9. *Кралюк П.М.* Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків : Фоліо, 2020. 424 с.
10. *Литвин В.М., Мордвінцев В.М., Слюсаренко А.Г.* Історія України: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 957 с.
11. *Литвин В.М.* Історія України : підручник 3-тє доопрац. та доповн. вид. Київ : Наук. думка, 2009.
12. *Литвин В.М.* Україна : досвід та проблеми державотворення (90-і рр. ХХ ст.). Київ : Наукова думка, 2001. 560 с.
13. *Михальчук П.А.* Історія України : курс лекцій. Навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 2009. 280 с.
14. *Мицик Ю., Бажан О.* Історія України. Київ : ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015. 677 с.
15. *Плохій С.* Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
16. *Полонська-Василенко Н.* Історія України: у 2 т. Т. 1 : До середини XVII століття. 4-е вид., стереотипне. Київ : Либідь, 2002. 672 с.; Т.2 : Від середини XVII століття до 1923 року. 4-е вид., стереотипне. Київ : Либідь, 2002. 608 с.
17. *Терський С.* Археологія України : середньовічна доба. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської Політехніки, 2017. 256 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ВИДАВНИЦТВА

1. Сайт «*Наш формат*»: <https://nashformat.ua/catalog/istoriia-ukrainy>
2. Сайт «*Академія*»: <https://academia-pc.com.ua/>
3. Сайт «Видавництво Українського Католицького університету» <https://press.ucu.edu.ua/>

ПРОВІДНІ НАУКОВІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Сайт бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна сільськогосподарська бібліотека ім. В.І. Вернадського. Сайт бібліотеки: library@nbuv.gov.ua

ДЕРЖАВНІ УСТАНОВИ

1. Офіційний веб-портал Верховної ради України - <http://rada.gov.ua>

Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua>

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади - <http://www.kmu.gov.ua>

3. Департамент науки і освіти України – www.kyiv-oblosvita.gov.ua

Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

1. Історична правда <http://www.istpravda.com.ua>

2. Історична правда з Вахтангом Кіпіані.

https://www.youtube.com/@istorychna_pravda

3. Український інститут національної пам'яті <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>